

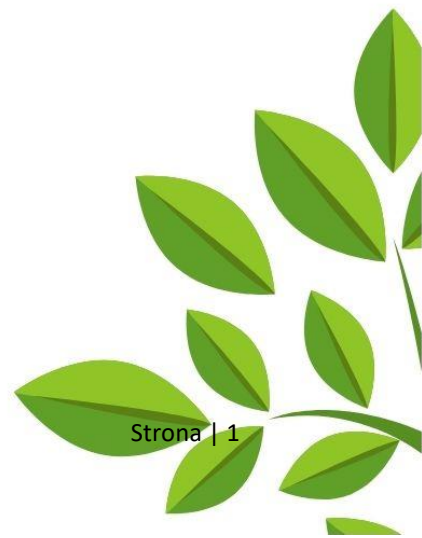
POSTSCRIPTUM

Raport podsumowujący realizację projektu

Kampania informacyjno-edukacyjna
w zakresie małej retencji wodnej
w woj. lubelskim

Projekt został zrealizowany w ramach konkursu: „30 grantów na 30 lat bp w Polsce – w trosce o przyszłość i zrównoważony rozwój społeczności lokalnych w obszarze: woda, energia, recykling”.

Lublin, luty 2022 r.

KAMPANIA INFORMACYJNO-EDUKACYJNA W ZAKRESIE MAŁEJ RETENCJI WODNEJ W WOJ. LUBELSKIM

FUNDACJA
POSTSCRIPTUM

Projekt został zrealizowany w ramach konkursu: "30 grantów na 30 lat bp w Polsce – w trosce o przyszłość i zrównoważony rozwój społeczności lokalnych w obszarze: woda, energia, recycling".

Spis treści

Wstęp

1. Opis projektu
 - 1.1 Problem główny
 - 1.2 Cel główny projektu
 - 1.3 Uczestnicy projektu
 - 1.4 Zaproponowane działania
 - 1.5 Partnerzy projektu
2. Przebieg realizacji projektu
 - 2.1 Miejsca realizacji
 - 2.2 Harmonogramy
 - 2.3 Trener szkolenia
3. Osiągnięte rezultaty
4. Potencjał rozwojowy projektu
5. Wnioski

Wstęp

Projekt pn. „Kampania informacyjno-edukacyjna w zakresie małej retencji wodnej w woj. lubelskim” zrealizowany został w terminie 01-31 stycznia 2022 roku przez FUNDACJĘ POSTSCRIPTUM. Na realizację projektu pozyskaliśmy grant w konkursie „30 grantów na 30 lat bp w Polsce – w trosce o przyszłość i zrównoważony rozwój społeczności lokalnych w obszarze: woda, energia, recykling”. Organizatorem konkursu była Fundacja Miejsc i Ludzi Aktywnych. Partnerem i fundatorem grantów była bp Polska (BP Europa SE Oddział w Polsce), która od lat wspiera partnerów społecznych w ich działaniach skierowanych na rozwiązywanie problemów społeczności lokalnych. Z okazji 30-lecia obecności bp w Polsce, firma przeznaczyła 30 grantów dla małych, lokalnych NGO. Wybór sposobu uczczenia 30 rocznicy obecności bp w Polsce, wyniknął z połączenia polskiej strategii społecznej odpowiedzialności z nową, globalną strategią bp, w której szczególne miejsce mają działania na rzecz zrównoważonego rozwoju. Celem konkursu było wsparcie lokalnych społeczności w podejmowaniu inicjatyw na rzecz zrównoważonego rozwoju w obszarze: woda, energia, recykling. Do udziału zaproszone zostały lokalne organizacje pozarządowe, znające potrzeby i wyzwania mieszkańców obszarów, w których działają. Autorzy 30 najlepszych projektów, otrzymali granty w wysokości 5 000,00 zł na ich realizację. Łączna pula nagród wyniosła 150 000,00 zł. FUNDACJA POSTSCRIPTUM pozyskała grant otrzymując średnio 398 punktów na etapie oceny merytorycznej, co uplasowało nas na 11 miejscu listy rankingowej konkursu.

1. Opis projektu

1.1 Problem główny

Zdiagnozowanym problemem głównym, na który odpowiedzią była realizacja projektu jest niski poziom świadomości mieszkańców woj. lubelskiego w zakresie adaptacji do zmian klimatycznych poprzez wykorzystanie małej retencji do odnowy zasobów wodnych i przywracania równowagi środowiska przyrodniczego. W ostatnich latach nasilone, a wręcz ekstremalne zjawiska meteorologiczne, intensywne lub długotrwałe deszcze uwydatniły szereg problemów związanych z odprowadzaniem wód deszczowych. Zwiększenie przepustowości systemów kanalizacji wiąże się z ogromnymi nakładami finansowymi i nie wydaje się być racjonalne, ze względu na okresowość występowania ekstremalnych opadów. W celu osiągnięcia bardziej zrównoważonej gospodarki wodami powierzchniowymi należy dokonać przekształcenia dotychczas stosowanych metod gospodarowania wodami opadowymi, tak aby odpowiadały procesom naturalnym. Warto zaznaczyć, że chodzi tutaj głównie o jeden z najważniejszych etapów cyklu hydrologicznego, jakim jest retencja wody. Może ona następować w zbiornikach i ciekach wodnych, ale też w glebie czy roślinach. W ostatnim czasie duży nacisk kładziony jest na wdrażanie w zlewniach odpowiedniej gospodarki wodnej, opartej na małej retencji.

Dzisiaj za małą retencję uznajemy wszystkie formy retencjonowania wody metodami inwestycyjnymi i nieinwestycyjnymi, które charakteryzują się niewielkimi rozmiarami i nie stanowią dużego zagrożenia dla środowiska naturalnego, a wprost przeciwnie – odpowiednio realizowane przyczyniają się do wzbogacania tego środowiska. Za małą retencję uważa się także gromadzenie wody w zbiornikach o pojemności do 5 mln m³, a także magazynowanie w małych formach wodnych, takich jak oczka, stawy, rowy, kanały. Programy rozwoju małej retencji dotyczą jednak przeważnie małych zlewni niezurbanizowanych, czyli głównie ekosystemów rolnych, leśnych i łąkowych. Działania te obejmują także renaturyzację i ochronę lokalnych zbiorników wodnych, mokradeł, torfowisk, bagien itp.¹.

¹ Mgr inż. Katarzyna Kręzątek, *Mała retencja na terenach zurbanizowanych*, Zakład Zasobów Wodnych ITP, Falenty

Jeśli chodzi o świadomość społeczną na temat skali problemów w gospodarowaniu wodą i znaczeniu małej retencji w przeciwdziałaniu suszom i powodziom, ochronie przyrody i krajobrazu oraz integracji środowisk mających największy wpływ na działania w zakresie adaptacji do zmian klimatycznych poprzez wykorzystanie małej retencji do odnowy zasobów wodnych i przywracania równowagi środowiska przyrodniczego, to zdecydowanie można powiedzieć, iż ta świadomość wśród mieszkańców woj. lubelskiego jest na zbyt niskim, niezadowalającym poziomie. Dlatego też, tak ważne są inicjatywy jak niniejszy projekt, dzięki któremu możliwe było przeprowadzenie kampanii informacyjno-edukacyjnej na skalę wojewódzką. Dało to możliwość dotarcia do ważnego grona odbiorców, tj. m.in. do osób, które mogą stanowić prawo w tym zakresie oraz interesariuszy.

1.2 Cel główny projektu

Celem głównym projektu był wzrost świadomości ogółu społeczeństwa w woj. lubelskim na temat skali problemów w gospodarowaniu wodą i znaczeniu małej retencji, poprzez organizację szkolenia edukacyjnego dla 30 osób z grupy docelowej. Cel osiągnięty został w terminie do 31.01.2022 r. Osiągnięcie celu głównego przyczyniło się m.in. do realizacji zasad zrównoważonego rozwoju, wsparcia w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w zakresie małej retencji wodnej.

1.3 Uczestnicy projektu

Uczestnikami projektu było 30 osób reprezentujących podmioty NGO, MŚP oraz JST z woj. lubelskiego, w tym m.in. przedstawiciele organizacji i instytucji zajmujących się problematyką wodną w woj. lubelskim, osoby odpowiedzialne za gospodarowanie wodą oraz ochronę bioróżnorodności, a także posiadacze domków jednorodzinnych w miastach i na wsiach czy też gospodarstw rolnych w woj. lubelskim, których bezpośrednio dotyka problem małej retencji wodnej. Były to osoby, które chciały ponieść poziom wiedzy z zakresu małej retencji wodnej.

1.4 Zaproponowane działania

Główne działania edukacyjne zrealizowane w projekcie to szkolenia stacjonarne dla 30 osób reprezentujących w/w grupę docelową. W ramach projektu zorganizowane zostały trzy

szkolenia trwające 5 godzin dla 3 grup po średnio 10 osób. Spotkania zostały zorganizowane w celu określenia możliwości współpracy, planowania działań, gromadzenia i udostępniania dobrych praktyk w zakresie działań adaptacyjnych poprzez małą retencję i ochronę bioróżnorodności.

Program szkolenia obejmował m.in. poniższą tematykę:

1. Problemy w gospodarowaniu wodą i znaczenie małej retencji w przeciwdziałaniu suszom i powodziom, ochronie przyrody i krajobrazu;
2. Zasady zrównoważonego rozwoju, wsparcie w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w zakresie małej retencji wodnej;
3. Działania w zakresie adaptacji do zmian klimatycznych.

1.5 Partnerzy projektu

Partnerami projektu byli: Fundacja ECO oraz Rada Miasta Lublin (radni miejscy). Partnerzy partycypowali w rekrutacji do projektu, tj. przekazali informacje na jego temat swoim pracownikom i wolontariuszom oraz zaprzyjaźnionym NGO i MŚP, co przyczyniło się do realizacji projektu zgodnie z założeniami, a tym samym do osiągnięcia planowanych rezultatów. Po realizacji projektu udostępniliśmy Partnerom raport z realizacji projektu, dzięki czemu możliwe było skalowanie dobrych praktyk w woj. lubelskim.

Zaprosiliśmy Partnerów do dalszej współpracy przy okazji innych przedsięwzięć planowanych do realizacji, dzięki czemu rozszerzyła się nasza siatka partnerska, a jednocześnie wpłynęło to na nawiązanie trwałych partnerstw mających na celu działania proekologiczne w regionie.

2. Przebieg realizacji projektu

2.1 Miejsca realizacji

Szkolenia edukacyjne w ramach projektu zrealizowane zostały w Lublinie przy ul. Wrotkowskiej 2 oraz w Białej Podlaskiej przy ul. Kraszewskiego 4. Miejsca szkoleń były dostosowane do osób z różnymi potrzebami, w tym do osób z niepełnosprawnościami.

2.2 Harmonogramy

- Lublin, 27 stycznia 2022 r., godz. 08:30-13:30;
- Lublin, 27 stycznia 2022 r., godz. 14:00-19:00;
- Biała Podlaska, 28 stycznia 2022 r., godz. 14:00-19:00.

2.3 Trener szkolenia

Szkolenia zrealizował Pan Rafał Szulak – architekt krajobrazu, absolwent Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie. Właściciel Pracowni Architektury Krajobrazu RS projekt. W ramach pracy zawodowej autor wielu projektów o charakterze przyrodniczym i kulturowym, np. projektu ogrodu botanicznego w Biebrzańskim Parku Narodowym, upamiętnienie Getta Włodawskiego. Prywatnie pasjonat przyrody.

3. Osiągnięte rezultaty

Głównym rezultatem realizacji niniejszego projektu jest wzrost świadomości społeczeństwa w woj. lubelskim na temat skali problemów w gospodarowaniu wodą i znaczeniu małej retencji w przeciwdziałaniu suszom i powodziom, ochronie przyrody i krajobrazu wśród 30 uczestników projektu (zgodnie z opisem grupy docelowej), a także pośrednio wśród większej ilości mieszkańców woj. lubelskiego. W ramach szkoleń zostały przeprowadzone badania ewaluacyjne poziomu wiedzy (testy pre- i post wiedzy), dzięki którym został zbadany początkowy i końcowy poziom wiedzy uczestników szkoleń. Dzięki przeprowadzeniu testów możliwe było faktyczne zdiagnozowanie, wśród ilu osób została zwiększona świadomość na temat skali problemów w gospodarowaniu wodą i znaczeniu małej retencji w przeciwdziałaniu suszom i powodziom, ochronie

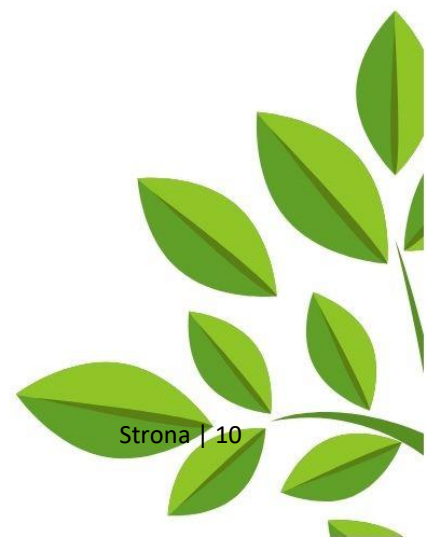
przyrody i krajobrazu. W efekcie realizacji projektu 30 osób zwiększyło swoją świadomość na temat skali problemów w gospodarowaniu wodą i znaczeniu małej retencji w przeciwdziałaniu suszom i powodziom, ochronie przyrody i krajobrazu.

Osiągnięcie celu głównego przyczyniło się m.in. do realizacji zasad zrównoważonego rozwoju, wsparcia w zakresie realizacji polityki ochrony środowiska oraz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w zakresie małej retencji wodnej.

Rezultaty osiągnięte w ramach realizacji projektu obrazuje poniższa tabela:

Rezultat	Miernik	Sposób monitorowania	Osiągnięcie rezultatu
Liczba przeprowadzonych szkoleń	3 grupy	Dokumentacja fotograficzna, listy obecności z podpisami uczestników szkoleń	Rezultat osiągnięty został na poziomie 100,00% wstępnie przyjętych założeń.
Liczba uczestników szkoleń	30 osób	Dokumentacja fotograficzna, listy obecności z podpisami uczestników szkoleń	Rezultat osiągnięty został na poziomie 100,00% wstępnie przyjętych założeń.
Liczba zrealizowanych kampanii informacyjno-edukacyjnych	1 sztuka	Raport podsumowujący realizację szkoleń	Rezultat osiągnięty został na poziomie 100,00% wstępnie przyjętych założeń.
Wskaźnik efektywności szkoleń (procentowy wzrost wiedzy i świadomości uczestników szkoleń) [wartość minimalna]	40% (procent)	Testy pre- i post wiedzy, raport podsumowujący realizację szkoleń	Uczestnicy projektu podnieśli poziom swojej wiedzy o 52,00%. W związku z powyższym, rezultat został osiągnięty na poziomie 130,00% wstępnie przyjętych założeń.

Zrealizowanie niniejszego projektu niesie za sobą szereg pozytywnych skutków w sferze społecznej oraz gospodarczej, które nie wynikają wprost z zaplanowanych działań i nie zostały określone jako rezultaty przedsięwzięcia. Do pozytywnych skutków w sferze gospodarczej zaliczyć można przede wszystkim wydatkowanie środków pochodzących z dotacji w woj. lubelskim, a co za tym idzie napędzenie gospodarki. Z kolei pozytywne skutki w sferze społecznej przejawiać się będą między innymi w zaistnieniu efektu kaskadowego projektu, tj. przekazywaniu informacji o projekcie i jego tematyce pomiędzy bezpośrednimi i pośrednimi odbiorcami, a także pośrednimi odbiorcami i osobami dotychczas niezainteresowanymi tematyką środowiskową, w tym nt. problemów w gospodarowaniu wodą i znaczeniu małej retencji w przeciwdziałaniu suszom i powodziom, ochronie przyrody i krajobrazu. Ponadto problematyka środowiskowa zostanie podjęta wśród wielu zainteresowanych podmiotów, nastąpi pobudzenie refleksji na temat stanu środowiska naturalnego, a także autoanaliza zachowań podejmowanych przez ogół społeczeństwa w celu ochrony środowiska naturalnego. Nastąpi również integracja oraz przełamywanie barier w dostępie do przedstawicieli jednostek samorządowych, a także nawiązanie dialogu pomiędzy owymi jednostkami a ogółem społeczeństwa. Zwiększenie poziomu świadomości społeczeństwa w woj. lubelskim na temat skali problemów w gospodarowaniu wodą i znaczeniu małej retencji w przeciwdziałaniu suszom i powodziom, ochronie przyrody i krajobrazu oraz integracja środowisk mających największy wpływ na działania w zakresie adaptacji do zmian klimatycznych realnie przyczyni się do pozytywnych rezultatów ekologicznych, to znaczy do dbania o środowisko oraz zagrożone gatunki fauny i flory, do gromadzenia „deszczówki” oraz wykorzystywania jej. Nastąpi to dzięki uświadomieniu odbiorców projektu o niezwyklej wadze problematyki w w/w zakresie.

4. Potencjał rozwojowy projektu

Rozwiązania zaproponowane w projekcie można zastosować we wszystkich województwach w Polsce w tożsamym zakresie tematycznym, jak również tego typu projekt można zrealizować w innym zakresie tematycznym, ponieważ efekty zaplanowanych działań przyczyniają się do wzrostu wiedzy i świadomości ogółu społeczeństwa, w wybranym temacie, który można zaadoptować na potrzeby danej społeczności lokalnej/regionalnej, itp.

Problematyka wodna, w tym mała retencja, powinna być szerzej uwzględniana przy podejmowaniu wielu decyzji gospodarczych i planistycznych. Woda jest jednym z ważniejszych elementów decydujących o kierunkach i sposobie użytkowania dolin rzecznych oraz obszarów infiltracyjnych. Dostęp do czystej wody jest niezbędny dla prawidłowego funkcjonowania społeczeństwa i człowieka. Wartością dodaną w niniejszym projekcie jest również fakt przeniesienia świadomości społeczeństwa w woj. lubelskim z poziomu interesów lokalnych i partykularnych na poziom znacznie szerszy, tj. poziom europejski. Pozyskanie wiedzy na temat problemów w gospodarowaniu wodą i znaczeniu małej retencji w przeciwdziałaniu suszom i powodziom, ochronie przyrody i krajobrazu wśród ogółu społeczeństwa, wpływa znacząco na wzrost poczucia współodpowiedzialności obywatelskiej wśród Polaków, jako obywateli Europy, a także na wzrost świadomości wieloaspektowości funkcjonowania w przyrodzie.

5. Wnioski

Realizacja projektu pn. „Kampania informacyjno-edukacyjna w zakresie małej retencji wodnej w woj. lubelskim” przez FUNDACJĘ POSTSCRIPTUM umożliwiła współpracę, przekazywanie dobrych praktyk i zmobilizowała środowisko do działań adaptacyjnych zarówno na szczeblu lokalnym jak i regionalnym.

Wzrost świadomości decydentów przyczynić się może do pozytywnych zmian legislacyjnych w zakresie małej retencji wodnej, a także do rozpowszechnienia kwestii dotyczących szeroko rozumianej ochrony środowiska w środowiskach lokalnych (metodą przekazywania informacji od szczebla wojewódzkiego, poprzez powiatowy, aż do gminnego, a także metodą dialogu społecznego). Niniejsza inicjatywa może rozpocząć zatem swoisty dialog społeczny pomiędzy decydentami w zakresie ochrony środowiska, a ogółem społeczeństwa.

Projekt jest rozwiązaniem, którego wykorzystanie przyczynia się do zniwelowania zdiagnozowanego problemu niskiego poziomu wiedzy i świadomości w zakresie problemów w gospodarowaniu wodą i znaczeniu małej retencji.

